

Park Miejski na Bydgoskim Przedmieściu

[1]

Należy do najstarszych miejskich założeń ogrodowych w Polsce. Jego początki sięgają 1816 r. Zajmuje powierzchnię 25 hektarów, z czego 0,5 hektara przypada na wody.

Lokalizacja

Park położony wzdłuż Wisły na Bydgoskim Przedmieściu, w lekko falistym terenie, z wyraźną skarpą opadającą w kierunku południowym - ku terasie zalewowej Wisły. Główne wejście zlokalizowane jest u zbiegu ulic: Konopnickiej i Bydgoskiej. Rozciąga się na obszarze będącym przedłużeniem ul. Rybaki, a jego granicę od zachodu stanowi ul. Przybyszewskiego. Od placu u zbiegu ulic Konopnickiej i Bydgoskiej biegną dwie alejki. Pierwsza prowadzi wzdłuż północnej granicy parku, równoległe do ul. Bydgoskiej, od której jest oddzielona pasem zieleni, drzew i krzewów. Druga alejka wytyczona jest w kierunku południowo-zachodnim. Pomiędzy nimi tworzy się otwarte parkowe wnętrze. Aleje prowadzą na lekkie wzniesienie, a następnie schodzą w dół - do ul. Klonowica stanowiącej połączenie Bydgoskiej z kościołem św. Michała Archanioła znajdującym się przy ul. Rybaki. Odcięte od nurtu dawne zakole rzeki położone na granicy parku, znacznie wzbogaca ten teren pod względem krajobrazowym.

Dawniej i dziś

Park założony został w 1817 roku jako park typu angielskiego, początkowo na terenach pocieglnianych, stąd zwany był dawniej Parkiem Cegielnia. W początku XX wieku był zwany Laskiem przy Cegielni. Ostatecznie ukształtowany został w latach dwudziestych XX wieku. Ma charakter krajobrazowy. Główną osią kompozycyjną parku jest przedłużenie ul. Rybaki. Na osi zlokalizowano plac z ławkami z okrągłym kwietnikiem w części centralnej. Oś poprzeczną stanowi natomiast aleja (w 2013 r. nadano jej nazwę Bogusława Magiery - filmowca, aktora, modelarza, nauczyciela i patrioty), łącząca plac z prostokątnym basenem, fontanną rabatami kwiatowymi i ławkami - znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie ul. Bydgoskiej z placem widokowym na skarpie wiślanej. Dawniej w miejscu obecnego basenu znajdowały się dywany kwiatowe tworzone z roślin jednorocznych o ozdobnych liściach i kwiatach. Z placu widokowego na skarpie można podziwiać wspaniały krajobraz nadwiślański. Na początku XX wieku znajdował się w tym miejscu pawilon

ogrodowy, a w 1937 r. odsłonięto pomnik ku czci Żołnierzy Wojsk Balonowych, stacjonujących w Toruniu. Pomnik został zniszczony w czasie działań wojennych w 1939 r. Zrekonstruowano go w 2020 r. (więcej poniżej). Drugi z parkowych pomników - poświęcony Kanclerzowi Bismarckowi - stał w okolicy ul. Przybyszewskiego i został rozebrany w latach dwudziestych XX stulecia.

Skrzyżowanie dwóch głównych alei jest zaakcentowane otwartym wnętrzem parkowym. Dalsza część parku, położona pomiędzy aleją główną a południową granicą, ma charakter zbliżony do naturalnego. Przy głównej alei ustawiona jest tzw. ławka Schillera, z 1909 roku (więcej poniżej).

W tej części znajdują się także stawy, położone w zagłębieniach terenu. Nad układem wodnym góruje stylizowana ruina, u podnóża której ma swój początek strumień tworzący kaskadę - wodospad i zasilający położone niżej stawy. Mniejszy staw z fontanną położony jest nieco wyżej.

Naturalny, leśny charakter ma fragment parku znajdujący się między aleją główną, południową granicą i ul. Przybyszewskiego. Właśnie ul. Przybyszewskiego stanowi zachodnią granicę parku - przy czym jest to granica kompozycyjna, gdyż przyrodniczo tereny za tą ulicą także mają charakter Zieleni miejskiej.

Park na Bydgoskim Przedmieściu jest cennym dziełem sztuki ogrodowej. Wysoka wartość przyrodnicza zdecydowała o wpisaniu tego terenu do rejestru zabytków. Pełni on rolę parku miejskiego - położony w bezpośrednim sąsiedztwie Centrum miasta i jednocześnie daleki od miejskiego zgiełku jest doskonałym miejscem spacerów, wypoczynku i rekreacji.

Zieleń

Drzewostan w osi głównej parku oraz wkomponowane weń krzewy to przede wszystkim roślinność rodzima, dobrana gatunkowo do panujących tu warunków klimatycznych. W parku doliczono się 65 gatunków i odmian drzew oraz blisko 30 gatunków krzewów. Na zboczach otaczających stawy rosną od północy dęby, brzozy i sosny, a od południa krzewy liściaste i iglaste.

Oś poprzeczna parku otwiera się na północy na historyczną zabudowę Bydgoskiego Przedmieścia, na południu na Błonia Nadwiślańskie. Wzdłuż alei możemy podziwiać wspaniałe okazy klonów pospolitych odmiany czerwonołistnej, sosny pospolitej i cisów. Plac widokowy otaczają sędziwe okazy buków i lip.

W parku znajdziemy również m.in. różne odmiany głogu, buk pospolity, śliwę wiśniową, platana oraz krzewy liściaste, takie jak: mahonia, tawuła, ognik szkarłatny, trzmielina pospolita, parczelina trójlistkowa.

Atrakcje

- Ławka Schillera

Pomnik w formie ławki upamiętniający poetę Friedricha Schillera, przedstawiciela niemieckiego romantyzmu, autora „Ody do radości”. Marmurowa ławka powstała w 1909 roku z okazji 150. rocznicy urodzin pisarza. Zwieńczona została płaskorzeźbą profilu artysty. Zlokalizowano ją w zakątku zwanym Idyllą. W 2004 r., z okazji wejścia Polski do Unii Europejskiej, ławka została poddana gruntownej konserwacji.

- Pomnik Poległych Żołnierzy Wojsk Balonowych

1. Batalion Balonowy stacjonował w Toruniu nieprzerwanie przez całe 20-lecie międzywojenne. Była to jednostka elitarna, z której wywodziło się m.in. kilku zwycięzców prestiżowego turnieju Gordona Bennetta. Żołnierze wojsk balonowych wnieśli duży wkład w obronę granic odrodzonej Rzeczypospolitej, szczególnie podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. Kilkunastu z nich wówczas poległo. To właśnie im towarzysze broni poświęcili toruński monument, zaprojektowany przez wybitnego rzeźbiarza Michała Kamieńskiego. Obelisk, najpierw eksponowany przed wejściem

do jednostki przy ul. Balonowej, 5 maja 1937 r. został uroczyście odsłonięty w parku na Bydgoskim Przedmieściu. Niestety, w pierwszych miesiącach II wojny światowej zniszczyli go Niemcy. W 2018 r. z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Torunia powołano do życia komitet odbudowy tego pomnika. Dzięki obszernej dokumentacji można było odtworzyć wiernie jego kształt. Pierwotny pomnik składał się z wysokiego obelisku, na szczycie którego siedział orzeł trzymający w szponach Krzyż Orderu Virtuti Militari, wieniec oraz kotwicę. Na początku 2019 r. wybrano autora kopii, którym jest toruński artysta Maciej Jagodziński-Jagenmeer. 14 sierpnia 2020 r., w przeddzień Święta Wojska Polskiego i 100. rocznicy Cudu nad Wisłą, w roku 100-lecia powrotu Torunia do wolnej Polski, odsłonięto odbudowany monument.

- Staw parkowy

W głębi parku znajdują się dwa stawy, sukcesywnie oczyszczane i porządkowane. Na tafli dużego stawu ustawiono drewniany domek dla kaczek i ptactwa wodnego. Jest tam też kaskada, zaś w sąsiedztwie zlokalizowano fantazyjną grotę.

- Amfiteatr

Niewielka scena i półkoliste, obłożone drewnem siedziska pozwalają na organizowanie w parku kameralnych imprez i koncertów.

- Na szlaku

Na terenie parku znajduje się końcowy odcinek przyrodniczo-edukacyjnej ścieżki dydaktycznej prowadzącej z niedalekiego Przysieka, a także odcinki szlaków turystycznych: pieszego czarnego „fortecznego” oraz rowerowego niebieskiego - wyznaczonych przez Oddział Miejski PTTK w Toruniu. Przystanek ścieżki przyrodniczej usytuowano w pobliżu starorzecza Wisły, zwanego Martówką.

- Teren rekreacyjny przy Martówce

W sąsiedztwie Martwej Wisłki znajdują się tereny rekreacyjne, które w 2005 r. zostały rozszerzone i na nowo zagospodarowane. W miejscu odludnych chaszczy i dzikiej łąki znalazły się uporządkowane trawniki, ścieżki, place zabaw, boiska oraz kamienne stanowiska do grillowania. Uroku miejscu przetrząsł przez Martwą Wisłkę romantyczny mostek. Stalową konstrukcję ocieplają drewniane elementy. W pogodne popołudnia na Martówce można spotkać wielu spacerowiczów, rodziców z dziećmi, rowerzystów, wędkarzy – amatorów odpoczynku w ciszy na zielonej trawce.

- Aktywny wypoczynek

Rodzice i ich dzieci najchętniej korzystają z dwóch kolorowych i bogato wyposażonych placów zabaw, które powstały na wysokości ul. Konopnickiej. Są tam zjeżdżalnie, karuzele, piaskownice oraz różnego typu huśtawki i urządzenia do wspinania. Co ważne, oba place mają bezpieczne nawierzchnie. W sąsiedztwie fontanny znajduje się wielofunkcyjne boisko sportowe. Miłośnicy sportów zimowych mogą skorzystać z toru saneczkowego.

Odnośniki:

[1] https://torun.pl/sites/default/files/field/image/park_miejski_fot_wsz.jpg

